

แผนขับเคลื่อนนวัตกรรม ปีงบประมาณ ๒๕๖๙

โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

แผนขับเคลื่อนนวัตกรรม
โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
ปีงบประมาณ 2569

1.ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียน โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล) ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลนาคำใหญ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34150

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

โทรศัพท์โรงเรียน - โทรสาร - เว็บไซต์ - E-mail: Nakhamyai@gmail.com

ประวัติโรงเรียน

ในราว พ.ศ. 2447 พระสงฆ์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและบุคคลสำคัญในหมู่บ้านนาคำใหญ่ ได้ร่วมมือกันจัดการเรียนการสอนหนังสือขึ้นที่วัดบ้านนาคำใหญ่ โดยมีพระภิกษุสี บ้านเกิดท่านอยู่ที่อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งท่านได้จาริกแสวงบุญมาที่บ้านนาคำใหญ่ ทำการสอนเป็นเวลาติดต่อกัน 7 ปี

พ.ศ. 2464 ทางราชการได้เปิดโรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาประถมศึกษา โดยอาศัยศาลาวัดเป็นสถานที่เรียน เรียกว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลนาคำใหญ่”

พ.ศ. 2478 ได้สร้างอาคารเรียนเป็นเอกเทศถาวร โดยอาศัยที่ดินของวัดสร้างเป็นเรือนไม้ ทรงปั้นหยา 2 หน้ามุข กว้าง 6 เมตร ยาว 15 เมตร คิดเป็นเงิน 600 บาท เรียกชื่อ “โรงเรียนประชาบาลตำบลนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาลวัดบ้านนาคำใหญ่)”

พ.ศ. 2482 ได้รับบริจาคที่ดิน 8 ไร่ และเงินสนับสนุนจากทางราชการ จำนวน 1,000 บาท ดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนอาคารไม้ แบบ ป.1 ซ. ขนาด 3 ห้องเรียน กว้าง 9 เมตร ยาว 27 เมตร ยกพื้นสูง 1 เมตร หลังคาบุไม้เกล็ด พื้นและฝาเป็นไม้กระดาน แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2484 ทำพิธีเปิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2484 เรียกว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล)”

ปลายปี 2495 เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล)”

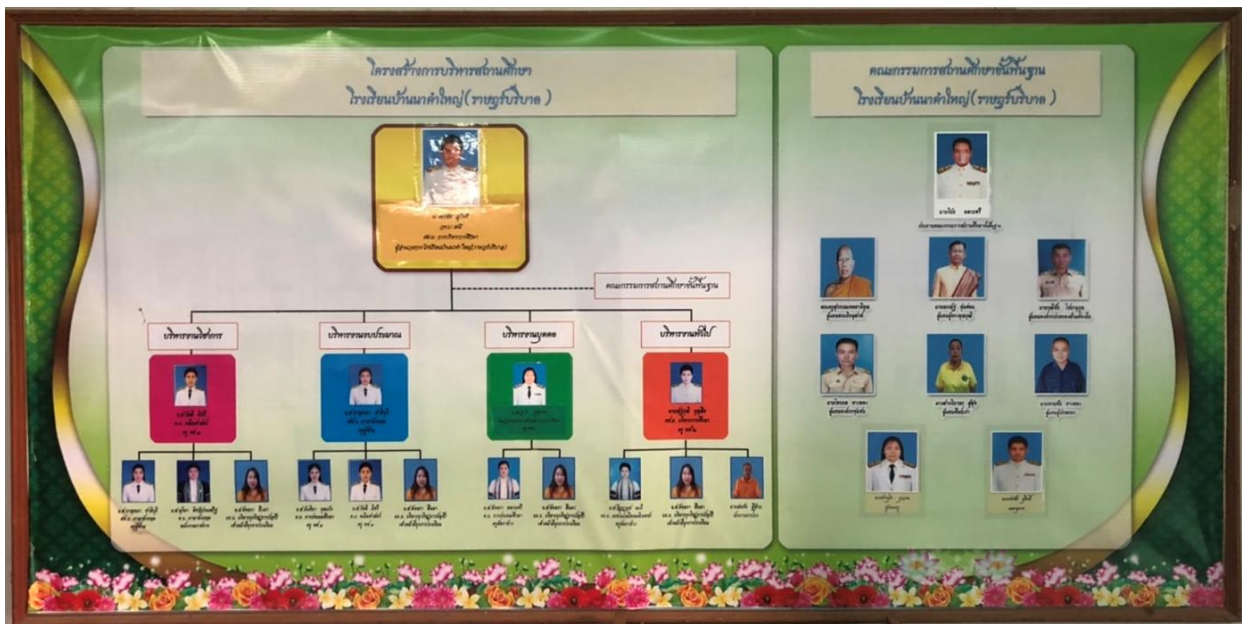
ปรัชญาของโรงเรียน ความรู้ดี มีพลัง รักสะอาด มารยาทงาม ริเริ่มสร้างสรรค์
เขตบริการ

1. บ้านนาคำใหญ่ หมู่ที่ 1 ตำบลนาคำใหญ่ จำนวน 177 ครัวเรือน
2. บ้านนาคำใหญ่ หมู่ที่ 2 ตำบลนาคำใหญ่ จำนวน 100 ครัวเรือน
3. บ้านนาคำใหญ่ หมู่ที่ 8 ตำบลนาคำใหญ่ จำนวน 147 ครัวเรือน

นอกเขตบริการ

1. บ้านหนองน้ำเต้า ตำบลเมืองน้อย อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
2. บ้านทุ่ง ตำบลแดงหม้อ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

1.3 ข้อมูลผู้บริหาร

ชื่อผู้บริหารสถานศึกษา นางสาวอุไร บุญทน ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
 รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล)

เบอร์ติดต่อ 089-6291978

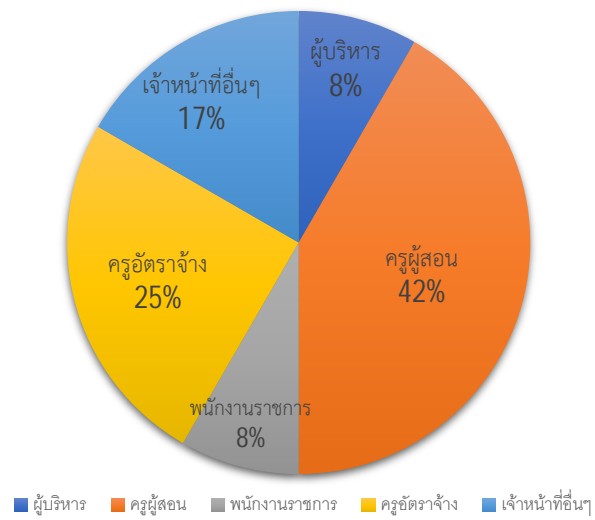
วุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต(คม.) สาขาวิจัยและประเมินผล
 การศึกษา

1.4 ข้อมูลบุคลากรของสถานศึกษา

1.4.1 จำนวนบุคลากร

บุคลากร	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	พนักงานราชการ	ครูอัตราจ้าง	เจ้าหน้าที่อื่นๆ
ปีการศึกษา 2569	1	5	1	4	2

แผนภูมิแสดงจำนวนบุคลากรโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริหาร)

๑.๔.๒ วุฒิการศึกษาสูงสุดของบุคลากร

ที่	ชื่อ- ชื่อสกุล	ตำแหน่ง/ วิทยฐานะ	วุฒิ	วิชาเอก	ครูประจำชั้น
1.	นางสาวอุไร บุญทน	ครู คศ.3	คม.	วิจัยและประเมินผล การศึกษา	สอนระดับชั้น ป.6
2.	นายพงษ์ศิลป์ สุดตา	ครู คศ.1	ศษ.บ.	พลศึกษา	สอนระดับชั้น ป.4
3.	นางสาวกาญจนา ชาดิบური	ครู คศ.1	ศศ.บ.	ภาษาอังกฤษ	สอนระดับชั้น ป.5
4.	นางสาววัลลี มีศรี	ครู คศ.๒	ค.บ.	คณิตศาสตร์	สอนระดับชั้น ป.3
5.	นางสาวพุดตา พิชญ์ประเสริฐ	พนักงานราชการ	ค.บ.	ภาษาอังกฤษ	สอนระดับชั้น ป.2
6.	นางสาวสุพิชชา บุตรสิงห์	ครูผู้ช่วย	ศศ.บ.	ภาษาไทย	สอนระดับชั้น ป.1
7.	นางสาวจิตรานุช นะที	ครูอัตราจ้าง	วท.บ.	คอมพิวเตอร์	สอนชั้นอนุบาลปีที่ 3
8.	นางสาวหนึ่งฤทัย นาคเขียว	ครูอัตราจ้าง	บธ.บ.	การบริหารทรัพยากร มนุษย์	สอนชั้นอนุบาลปีที่ 2
9.	นางสาวพรนัชชา ชัยรักษ์	ครูอัตราจ้าง	ศศ.บ.	ภาษาไทย	สอนระดับชั้น ป.4
10.	นายชลสิทธิ์ บุญทน	ครูอัตราจ้าง	วท.บ.	เกษตร	สอนระดับชั้น ป.1- ป.6
11.	นางสาวอัจฉรา พันผา	ธุรการ	บธ.บ.	บริหารธุรกิจ (การบัญชี)	ธุรการโรงเรียน
12.	นายสมชัย สีส่วน	ภารโรง	ม.6	-	นักรการภารโรง

1.5 ข้อมูลนักเรียน

ตารางแสดง จำนวนนักเรียนและห้องเรียนในโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล) ปีการศึกษา 2569

ระดับชั้นเรียน	จำนวนห้อง	เพศ		รวม
		ชาย	หญิง	
อ.2	1	3	5	8
อ.3	1	4	2	6
รวม	2	7	7	14
ป.1	1	7	3	10
ป.2	1	3	5	8
ป.3	1	11	1	12
ป.4	1	8	3	11
ป.5	1	6	2	8
ป.6	1	3	12	15
รวม	6	38	26	64
รวมทั้งหมด	8	45	33	78

จำแนกเป็นรายชั้น (ข้อมูล ณ วันที่ 9 มีนาคม พ.ศ.2569)

1.6 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป.4	ป.5	ป.6
รายวิชาพื้นฐาน						
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	80	80	80	80	80	80
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	40	40	40	80	80	80
ประวัติศาสตร์	40	40	40	40	40	40
สุขศึกษาและพลศึกษา	40	40	40	40	40	40
ศิลปะ	40	40	40	40	40	40
การงานอาชีพ	40	40	40	80	80	80
ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ)	200	200	200	160	160	160
รวมเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน	880	880	880	840	840	840
รายวิชาเพิ่มเติม						
การป้องกันการทุจริต	-	-	-	40	40	40
รวมเวลาเรียนรายวิชาเพิ่มเติม	-	-	-	40	40	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
กิจกรรมแนะแนว	40	40	40	40	40	40
กิจกรรมนักเรียน						
ลูกเสือ เนตรนารี	40	40	40	40	40	40
ชุมนุม	30	30	30	30	30	30
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	10	10	10	10	10	10
รวมเวลาเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120
รวมเวลาเรียนทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า 1,000 ชั่วโมง/ปี					

หมายเหตุ หน้าที่พลเมืองจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการกับวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.7 ข้อมูลอาคารสถานที่

1.7.1 พื้นที่ โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล) มีพื้นที่ 14 ไร่ 3 งาน 40 ตารางวา

1.7.2 อาคารสถานที่

โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล) มีอาคารเรียนแบบสถาวร จำนวน 4 หลัง ได้แก่

- หลังที่ 1 แบบ ป.1 ซ. มีจำนวน 3 ห้องเรียน สร้าง ปีพ.ศ. 2519
- หลังที่ 2 แบบ ป.1 ซ. มีจำนวน 3 ห้องเรียน สร้าง ปีพ.ศ. 2522
- หลังที่ 3 แบบ สปช.105/2541 มีจำนวน 4 ห้องเรียน
- หลังที่ 4 แบบ สปช.101/26 มีจำนวน 3 ห้องเรียน 1 ห้องธุรการ ใต้ถุนโล่งสร้างปีพ.ศ.2564

อาคารประกอบ ได้แก่

- อาคารอเนกประสงค์	จำนวน 1 หลัง
- ส้วม	จำนวน 3 หลัง
- โรงครัว	จำนวน 1 หลัง
- โรงจอดรถ	จำนวน 1 หลัง

1.8 ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.8.1 แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

- ห้องสมุด
- ห้องปฏิบัติการ
- ห้องวิทยาศาสตร์
- บ่อเลี้ยงปลา
- โรงเพาะเห็ด

1.8.2 แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

- วัดบ้านนาคำใหญ่
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาคำใหญ่
- ร้านค้า และสถานที่ประกอบอาชีพในชุมชน
- ที่นาหรือแปลงเกษตรในชุมชน
- “โคก หนอง นา โมเดล” แปลง CLM ตำบลนาคำใหญ่

2. ชื่อแผนงาน : การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

3. ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ : นางสาวอุไร บุญทน รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่ (ราษฎร์บริบาล)

4. ระยะเวลาดำเนินงาน 1 กรกฎาคม 2569 – 31 มีนาคม 2570

5. ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1. เพื่อคิดค้นและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา
2. เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา
3. เพื่อกระจายอำนาจ เพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการ
4. เพื่อพัฒนาโลกการศึกษาร่วมกัน

7. ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้นของโรงเรียนที่โรงเรียนกำหนด

1. การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษานำร่องให้เป็นไปตามความต้องการของสถานศึกษา
2. หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษามีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาเป็นต้นแบบในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา และขยายผลไปใช้กับสถานศึกษาอื่น
3. การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ชุมชนและทิศทาง ในการพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี
4. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนมีความสามารถและมีทักษะในการสร้างนวัตกรรม
5. ผู้เรียนเข้าถึงสิทธิโอกาสทางการศึกษาและได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง
6. ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการพัฒนา ติดตามช่วยเหลือ และส่งเสริมการจัดการศึกษา ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

7. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา
2. พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
3. พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี
4. พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

8. ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง

9. หลักการและเหตุผล

ตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมาย คือคนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประเด็น การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น 11 การพัฒนาคุณภาพคนตลอดช่วงชีวิต เป้าหมายระดับประเด็น คือ คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีแผนย่อยของแผนแม่บทฯ การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น และมีเป้าหมายแผนแม่บทย่อย วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิดวิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึก

พลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

จากการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้โรงเรียนต้องมีการปรับเปลี่ยน การเรียนรู้ ที่จะส่งเสริมผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของโลกยุคดิจิทัล โครงการนี้จึงมีจุดประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้และ เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคต และการเป็นพื้นที่นำร่องนวัตกรรม เพื่อให้เป็นไปตาเป้าหมายการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพื้นที่นำร่องนวัตกรรม

ด้วยความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งว่า โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริบาล) จึงดำเนินการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคูณภาพ ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะผู้เรียนที่ตอบสนองการ เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยรูปแบบวิธีการ เทคนิคต่างๆ รวมทั้งจากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการ ลงมือปฏิบัติ ตลอดจนจัดการเรียนการสอนใน เชิงแสดงความคิดเห็นเพื่อเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียน และครูให้มากขึ้น ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

10. วัตถุประสงค์ของแผนงาน

- 10.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ ๒๑
- 10.2 เพื่อให้ครูมีนวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 10.3 เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- 10.4 เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทางการศึกษา

11. เป้าหมายของโครงการ

11.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1) นักเรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 80
- 2) ครูร้อยละ 100 มีนวัตกรรมการเรียนรู้
- 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพิ่มขึ้น
- 4) โรงเรียนมีคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษา

11.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- 1) ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 2) ครูมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) โรงเรียนมีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4) โรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

12. นวัตกรรมบริหาร

12.1 **ชื่อนวัตกรรม** การพัฒนานวัตกรรม เรื่อง การฟ่อนกลองตุ้ม เพื่อสืบสานประเพณีท้องถิ่น

12.2 **ผู้จัดทำนวัตกรรม** นางสาวอุไร บุญทน รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์
บริหาร)

12.3 ที่มาและความสำคัญ

การศึกษา ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนบ้านนาคำใหญ่ เรื่อง การฟ่อนกลองตุ้ม เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน เพื่อให้ประเพณีและกิจกรรมการฟ่อนกลองตุ้ม อยู่คู่กับชุมชนบ้านนาคำใหญ่ ดังนั้น ทางโรงเรียนบ้านนาคำใหญ่(ราษฎร์บริหาร) จึงได้จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์การฟ่อนกลองตุ้มขึ้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเรียบร้อยและสมบูรณ์ จึงได้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนานวัตกรรม เรื่องการฟ่อนกลองตุ้ม เพื่อสืบสานประเพณีท้องถิ่นขึ้น โดยได้เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียน จำนวน ๘ ท่าน คือ

๑. คุณพ่อสวรรค์ พันธุ์ดี
๒. คุณพ่อวิชิต สมศรี
๓. คุณพ่อมี ทองหล่อ
๔. คุณแม่ประยอม พันธุ์ดี
๕. คุณแม่เจียง แสงยา
๖. กำนันณรรฐ์ อุ่นอ่อน
๗. คุณพ่อรวินันท์ หมิ่นสุข
๘. คุณแม่อรัญญา การปลุก

รายงานนวัตกรรม

สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครู

การอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร โดย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

นางสาวอุไร บุญทน

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านนาคำใหญ่ (ราษฎร์บริบาล)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองราชบุรี เขต 1

งานสนองนโยบาย โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ผลงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่ง

ด้านที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร
- วัดและประเมินผล
- ออกแบบการจัดการเรียนรู้
- ศึกษาปัญหาการเรียน
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้
- จัดระบบกลั่นกรองเนื้อหา
- สร้างและพัฒนาสื่อ
- อบรมและพัฒนาผู้เรียน
- ประสานงานกับหน่วยงานหรือเครือข่าย

ด้านที่ 2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้

- มีเอกสาร ปพ. ขึ้นเขียน
- มีการติดตามเยี่ยมบ้านนักเรียน
- รับผิดชอบภาระงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
- หัวหน้าฝ่ายบุคคล

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

- รางวัล/ผลงานที่ได้รับจากการปฏิบัติงาน
- อบรมพัฒนาตนเองทั้งด้านจัดการเรียนรู้
- คณะฯ PLC
- คณะฯ รมท.ที่ได้จากการพัฒนาตนเองมาใช้
- จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบ Active Learning

สภาพปัญหาและการจัดการเรียนรู้

ด้วยชุมชนบ้านนาคำใหญ่มีประเพณีการฟ้อนกลองตุ้ม ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีการฟ้อนกลองตุ้ม ให้คงอยู่กับชุมชนบ้านนาคำใหญ่ ไม่สูญหาย จึงได้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการฟ้อนกลองตุ้ม โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้กับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 36 คน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟ้อนกลองตุ้มได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีฟ้อนกลองตุ้ม

ขั้นตอนการดำเนินการ

ผลการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

เชิงปริมาณ ผู้เรียนสามารถฟ้อนกลองตุ้มได้ ร้อยละ 100 ผู้เรียนร่วมกลุ่มอนุรักษ์ฟ้อนกลองตุ้ม ร้อยละ 100	เชิงคุณภาพ 1. ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการฟ้อนกลองตุ้ม 2. ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์การฟ้อนกลองตุ้ม

การเผยแพร่ผลงาน

1. การแสดงต้อนรับแขกผู้มีเกียรติที่มาเยี่ยมโรงเรียน
2. ร่วมแสดงการฟ้อนกลองตุ้มงานประเพณีบุญบั้งไฟที่วัดนาคำใหญ่
3. ร่วมแสดงงานอำเภอร่องหินที่วัดบ้านยางน้อย
4. ร่วมงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เรื่อง การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นการฟ้อนกลองตุ้ม

12.3 วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 12.3.๑ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ เรื่อง การฟ้อนกลองตุ้ม
- 12.3.๒ เพื่อให้นักเรียนสามารถฟ้อนกลองตุ้มได้
- 12.2.3 เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการฟ้อนกลองตุ้ม
- 12.3.4 เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีการฟ้อนกลองตุ้ม

12.4 เป้าหมาย

12.4.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ มีความรู้เรื่องการฟ้อนกลองตุ้ม
- ผู้เรียนร้อยละ ๘๐ สามารถฟ้อนกลองตุ้มได้
- ผู้เรียนร้อยละ 90 มีเจตคติที่ดีต่อการฟ้อนกลองตุ้ม
- ผู้เรียนร้อยละ 100 เป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์ฟ้อนกลองตุ้ม

12.4.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ผู้เรียนมีความรู้เรื่องการฟ้อนกลองตุ้มในระดับดี
- ผู้เรียนมีทักษะในการฟ้อนกลองตุ้ม ในระดับดี
- ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

12.5 เครื่องมือที่ใช้

1. แบบทดสอบ เรื่อง การฟ้อนกลองตุ้ม
2. แบบสังเกตพฤติกรรม เรื่อง การฟ้อนกลองตุ้ม
3. แบบวัดเจตคติต่อการฟ้อนกลองตุ้ม

12.6 กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ ศึกษาเกี่ยวกับการฟ้อนกลองตุ้ม
2. สร้างแบบประเมินทักษะการฟ้อนกลองตุ้ม จำนวน 3 ชนิด เพื่อวัดทักษะการฟ้อนกลองตุ้ม ความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่
สร้างแบบทดสอบ เรื่อง การฟ้อนกลองตุ้ม จำนวน 10 ข้อ
สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการฟ้อนกลองตุ้ม
สร้างแบบวัดเจตคติต่อการฟ้อนกลองตุ้ม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ
3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และครูสังคมศึกษาฯ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการฟ้อนกลองตุ้ม โดยใช้แบบประเมิน IOC
4. ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ 3 ชนิด ได้แก่ แบบทดสอบ เรื่อง การฟ้อนกลองตุ้ม จำนวน 10 ข้อ, แบบสังเกตพฤติกรรมการฟ้อนกลองตุ้มและ แบบวัดเจตคติต่อการฟ้อนกลองตุ้ม

12.7 กรอบแนวคิดการสร้างนวัตกรรมในแต่ละด้าน

ด้านที่ 1 การพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ เป็นส่วนที่ต้องทำความเข้าใจทั้งโรงเรียนในเรื่องของกรอบหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเป็น

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ให้มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์โรงเรียน (School Concept) อัตลักษณ์ชุมชน อัตลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี ในการส่งเสริมสมรรถนะหลักของผู้เรียน และสมรรถนะตามรายวิชา องค์ประกอบของนวัตกรรมมาจากกระบวนการ PLC และการใช้ Lesson Study สะท้อนผลการใช้นวัตกรรม โดยการมีส่วนร่วมทั้งฝ่ายวิชาการ กลุ่มสาระวิชา ชุมชน/เครือข่าย และผู้เชี่ยวชาญ/พี่เลี้ยง สำหรับขั้นตอนของการพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วย แนวทางการกำหนดตัววัดวัตถุประสงค์สมรรถนะ เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ซึ่งผลที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสะท้อนกลับสู่โรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียน

ด้านที่ 2 การลดความถดถอยในการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการพัฒนายังใช้กระบวนการ PLC และ Lesson Study ไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนอยู่ ผู้ที่มีส่วนร่วม/ผู้เกี่ยวข้องยังคงเดิม แต่สิ่งที่แตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ คือ โรงเรียนอาจจะต้องมีการจัดทำข้อมูลภูมิหลังของผู้เรียนที่ค่อนข้างเป็นระบบ สามารถที่จะดึงข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์ความถดถอยในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็นหรือไม่ และกำหนดแนวทาง นโยบายที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยผ่านการพัฒนาครู ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องเนื้อหาสาระ วิธีการสอน เทคโนโลยีและสื่อ เพื่อลดความถดถอย ทั้งนี้รูปแบบนวัตกรรม อาจอยู่ในรูปแบบการสอนเสริม การสอนทางไกล ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนการสอนรายบุคคล และดูผลลัพธ์ว่า Effect Size และสะท้อนผลมายังฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ตลอดจนนำผลสะท้อนกลับยังผู้ปกครอง

ด้านที่ 3 การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสุขภาวะพื้นฐานของผู้เรียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยใช้บริบท บ้านนาคำใหญ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จะเห็นได้ว่า ทั้ง ๓ แนวทาง ใช้กระบวนการในการพัฒนานวัตกรรมผ่านกระบวนการ PLC ซึ่งในการทำ PLC นี้ เสนอแนะว่า ครูสามารถนำกระบวนการ การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้วิธีการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นตัวขับเคลื่อนได้ เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการคิดเชิงออกแบบ ทั้ง 5 ขั้นตอน ซึ่งกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการทำ PLC เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การสร้างนวัตกรรม การกำหนดกลุ่มผู้ใช้นวัตกรรม การอบรมครูเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมไปใช้งาน การวางแผนการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ การสร้างและออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผล การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสะท้อนผลการใช้นวัตกรรม การวิเคราะห์ขนาดของผล (Effect Size) และการทำบันทึกการสอนส่งฝ่ายวิชาการหรือสะท้อนในวง PLC จะเห็นว่าการพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมสอดคล้องกับการทำงานของครูได้

ในการนำต้นแบบนวัตกรรมไปทดลองใช้ในชั้นเรียน ผ่านกระบวนการ Lesson Study แบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

- ๑) ชั้นวางแผนการสอน โดยการวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ และทำแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC
- ๒) ชั้นปฏิบัติการ การนำแผนมาใช้ในการเรียนการสอน โดยมีเพื่อนครูที่ร่วมทำ PLC ทำการสังเกตการสอน
- ๓) ชั้นสะท้อนผล เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งก็จะสอดคล้องกับกระบวนการการสอน

๑๒.๘ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการครั้งนี้ มีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑๒.๘.๑ แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning Management = CBLM)

การจัดการศึกษาฐานชุมชน หรือการจัดการศึกษาโดยใช้ฐานชุมชน มีแนวความคิดต่อประเด็นพัฒนาการของการจัดการศึกษาในระบบของไทยว่า โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นแหล่งผลิตขนาดใหญ่ สถานศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศให้ก้าวทันโลก การศึกษาทำให้คนไทยรู้เท่าทัน ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า และในสังคมแข่งขัน คนไทยให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และใช้ความรู้เป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิต สามารถใช้ความรู้จัดการตนเองได้เพิ่มมากขึ้น แต่ในทางกลับกัน แบบแผนการจัดการศึกษาโดยสถานศึกษาได้แยกคนออกจากชุมชน สังคม วัฒนธรรม จิตวิญญาณของความเป็นท้องถิ่น จนลืมหากเหง้า วิถีชีวิตและความเป็นตัวตนเกือบสิ้นเชิง แยกการศึกษาออกจากครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น วัด ศาสนสถาน ที่มีบรรพบุรุษ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และคุณธรรมศีลธรรมเป็นกลไกเชื่อมโยงคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (พิณสุตา สิริธรังศรี, ๒๕๕๕)

หากมองในภาพกว้างเกี่ยวกับอนาคตด้านสังคมกับการศึกษา กลุ่มคนที่เข้าไม่ถึงการศึกษาและการเรียนรู้ จะถูกละเลยและทอดทิ้งโดยระบบการแข่งขัน คุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมของคนจะลดลง เด็กและเยาวชนให้ความสำคัญในโลกของตนเอง จะห่างเหินและละเลยบุพการี บรรพชนและความเป็นไปของสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒) เพราะโลกกว้างของผู้เรียนถูกจำกัดให้แคบลง (พิณสุตา สิริธรังศรี, ๒๕๕๕) เป็นการศึกษาเดินตามรอยตะวันตก แบบต่อท่อความรู้ การศึกษาแบบท่องจำตำรา เน้นการท่องหนังสือ แต่ไม่เน้นการเรียนรู้วิถีชีวิต (ประเวศ วะสี, ๒๕๕๓) ทางออกของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือทางเลือกการศึกษารวมชุมชน แนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชน มีสาระสำคัญโดยสังเขปดังนี้ (วรารักษ์ สามโกเศศ และคณะ, ๒๕๕๓)

๑) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นระบบการศึกษาทางเลือกของภาคประชาชน ที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งที่ฐานราก ที่จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งระบบ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น สถาบันศาสนา เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่นของประชาชน เติมเต็มการจัดการศึกษาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่สุขภาวะของคนไทย ทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม

๒) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่เชื่อว่า ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ บนหลักการการศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษา ช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝัง และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่บูรณาการเข้ากับวิถีชีวิต วัฒนธรรม รากเหง้า ประวัติศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

๓) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่เอา “ชีวิตเป็นตัวตั้ง” แทนการเอา “วิชาเป็นตัวตั้ง” ตามแบบแผนเดิม โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษาแบบเปิด ที่บูรณาการทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ทุกคนมีสิทธิ เพื่อที่จะให้ความเห็น หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการศึกษาที่ฟังเสียงประชาชน

๔) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการศึกษาที่สามารถรองรับผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ประสงค์เข้ารับการศึกษาในระบบ แต่สามารถศึกษาต่อด้วยการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐและการยอมรับจากสังคม ผู้จบการศึกษาสามารถเลือกรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา และการอาชีวศึกษา หรือเลือกที่จะมีอาชีพอิสระ มีสถานประกอบการ และหากต้องการกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบ ก็สามารถเทียบความรู้และประสบการณ์ โดยองค์กรเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ที่สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นองค์รวม

๕) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการเพิ่มความสำคัญของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่นๆ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ต้องหันมาให้ความสำคัญกับเยาวชนและบุตรหลาน โดยร่วมกันปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มารยาท ประเพณีและวัฒนธรรมภายในครอบครัวและชุมชน โดยรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างครอบครัวเข้มแข็ง เป็นฐานรากของสังคม

๖) การจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive Learning Through Action) กระบวนการชุมชนคือ หัวใจของการพัฒนา แผนการพัฒนาของชุมชนเป็นแผนอย่างบูรณาการคือ เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษาและประชาธิปไตย เพราะเชื่อว่า การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ จะนำไปสู่ชีวิตและการอยู่ร่วมกันที่ดี เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่การท่องเที่ยว การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติทำให้ชีวิต เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างบูรณาการ

จะเห็นว่าแนวคิดในการจัดการศึกษาฐานชุมชน เป็นการจัดการศึกษาทางเลือกที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งฐานรากที่จำเป็นโดยภาคประชาชน เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เป็นการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เพื่อสุขภาวะทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคม เป็นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐและท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันทำให้การศึกษาเป็นกลไกปลูกฝังคุณค่าและชีวิตที่ดีงาม เพราะกระบวนการชุมชน คือ หัวใจของการพัฒนา

๑๒.๘.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างหนึ่ง แปลตามตัวก็คือ เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติหรือการลงมือทำ “ความรู้” ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการแก้ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า” เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ในการนี้ ครูต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการ และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการจะทำ กิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยการพูด การเขียน การอภิปรายกับเพื่อนๆ

การสอนแบบ **Active Learning** คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co - creators) ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัตน์นี้ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ประกอบกับปัจจุบันมีองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นมากมายทุกวินาทีทำให้นิเวศวิทยามีมากกว่าที่จะเรียนรู้จากในห้องเรียนได้หมด ซึ่งการสอนแบบเดิมด้วยการ “พูด บอก เล่า” ไม่สามารถจะพัฒนาให้ผู้เรียนให้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในชั้นเรียนไปปฏิบัติได้ดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอด ปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้ และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (รัตนชนก รัตนภูมิ, ๒๕๖๔)

Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้ ำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตหลักการ

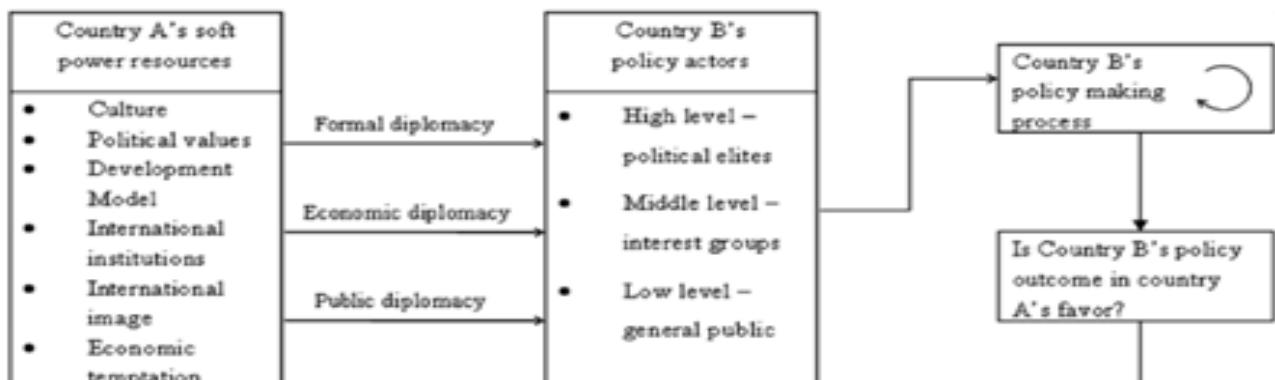
จัดการเรียนรู้แบบ **Active Learning** เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน **Active Learning** จึงถือเป็นการจัดการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริม **student engagement, enhance relevance, and improve motivation** ของผู้เรียน

๑๒.๘.๓ แนวคิดเกี่ยวกับ Soft Power

วาทกรรมเกี่ยวกับ **soft power** กำลังเป็นที่แพร่หลายในปัจจุบัน ภาครัฐ เอกชน โลกวิชาการ ฯลฯ พยายามผลักดันให้ไทยก้าวเข้าสู่เวที **soft power** ด้วยเห็นตัวอย่างความสำเร็จของเกาหลีใต้ หลายฝ่ายมองว่า **soft power** เป็นอำนาจที่เกิดจากการสร้างความนิยม มันสามารถเพิ่มปริมาณการค้ากับต่างประเทศเหมือนที่เกาหลีใต้ใช้ความบันเทิงชักจูงให้คนทั้งโลกหันมาบริโภคนสินค้า/บริการสัญชาติเกาหลีใต้

ในทางทฤษฎี ความเข้าใจ **soft power** ลักษณะที่ว่ายังมีจุดบกพร่อง **soft power** เป็นทฤษฎีซึ่งก่อเกิดในสาขารัฐศาสตร์ นำเสนอโดยศาสตราจารย์ **Joseph S. Nye, Jr.** แห่ง **Harvard University** อาจารย์ **Nye** ต้องการให้รัฐบาลสหรัฐฯ พุ่งเป้าการสร้างเครือข่ายยุคหลังสงครามเย็น จึงเอ่ยถึงการใช้อำนาจแบบใหม่สำหรับโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายผ่านกลไกผสมผสาน เช่น ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ภาพลักษณ์ทางการเมือง และเสน่ห์วัฒนธรรม **Nye** เชื่อว่า มันจะทำให้ทุกฝ่ายเปิดรับปฏิสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ในระดับที่ลึกซึ้ง อำนาจแบบนี้เรียกว่า **"soft power"** ต่างจากอำนาจทางทหาร หรือ การขู่เข็ญบังคับแม้แฝงเจตนาเดียวกัน แบบหนึ่งแค่ดูอ่อนโยน อีกแบบแข็งกร้าว เมื่อเกาหลีใต้อ้างว่า การส่งออกความบันเทิงเป็น **soft power** ความเข้าใจผู้คนก็เริ่มเปลี่ยนไป หลายคนมอง **soft power** ประหนึ่งการสร้างความนิยมเพื่อผลทางการค้า มุมมองนี้ไม่ผิด แต่ก็ไม่ครบถ้วน

soft power คืออำนาจที่ต้องอาศัยกระบวนการจัดการและตอบสนองต่อภาคการเมือง หากพิจารณาองค์ประกอบตลอดกระบวนการ จะเห็นว่า **soft power** เป็นมากกว่าการส่งเสริมเศรษฐกิจผ่านความบันเทิงดังในแผนภาพ

ภาพที่ ๑ โมเดล soft power

ที่มา Li & Worm (๒๐๑๑). Building China's Soft Power for a Peaceful Rise.

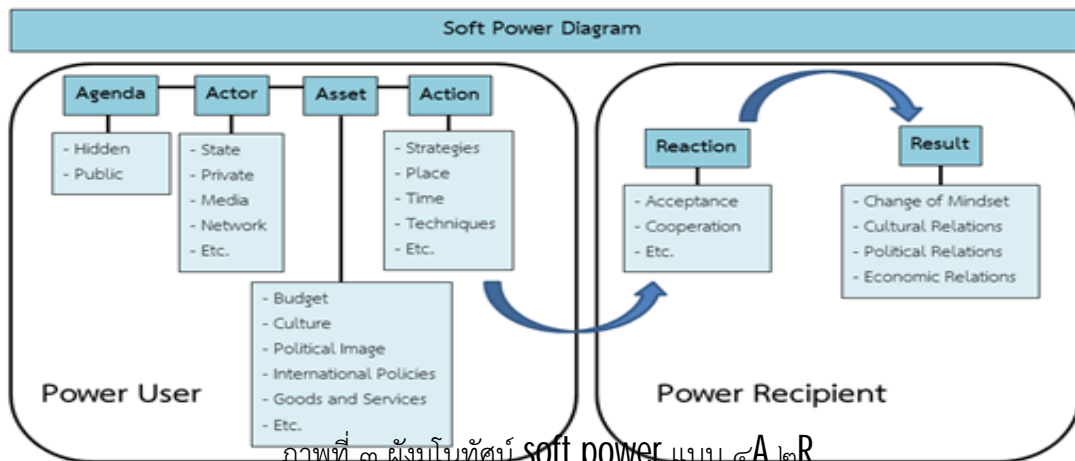
ทูตเศรษฐกิจ และการทูตสาธารณะ พุ่งเป้าไปยังคน ๓ ระดับใน B ได้แก่ นักการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลทั่วไป หาก B ยอมขับเคลื่อนอะไรก็ตามที่ตอบสนองต่อ A ให้ถือว่า **soft power** ของ A ประสบ

ผลสำเร็จ ภาพถัดมาเป็นตารางการจัดประเภทอำนาจโดย Nye ซึ่งระบอบองค์ประกอบของอำนาจทุกรูปแบบรวมทั้ง soft power

Power Types	Behaviors	Basic Tools	Government Policies
Military power	* Coercion * Deterrence * Protection	* Threat * Force	* Coercive Diplomacy * War * Alliance
Economic Power	* Encouragement * Coercion * Admirableness	* Money-Making * Investment * Values, Culture	* Help * Bribery * Public Diplomacy
Soft Power	* Creating Agenda	* Policies * Institutions	* Bilateral and Multilateral Diplomacy

ภาพที่ ๒ ประเภทของอำนาจในระบอบนานาชาติ
ที่มา Nye. (๒๐๐๕). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*

soft power ในมุมมองของ Nye ค่อนข้างง่ายกว่ามุมมองข้างต้น มันแค่ประกอบไปด้วยวาระนำทาง การจัดการอำนาจผ่านนโยบาย/สถาบันที่เกี่ยวข้อง ก่อนจบลงด้วยการทูตทวิภาคีและพหุภาคี การตีความทั้งโดย Nye และนักวิชาการท่านอื่นบ่งชี้ว่า soft power ต้องประกอบไปด้วยเป้าหมาย ฝ่ายปฏิบัติการ และการสื่อสารระหว่างประเทศเสมอ เป้าหมายอาจเป็นอะไรก็ได้ขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้น ๆ บางครั้งมันเป็นเป้าหมายที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ ณ จุดนี้ soft power ไม่ใช่เรื่องของการผลิตและส่งออก แต่มันมีองค์ประกอบหลายอย่างให้ขบคิด ทำอย่างไร soft power จึงจะบรรลุเป้า ส่วนผสมแบบไหนจะทำให้ soft power อยู่ตัว ผังมโนทัศน์ต่อไปนี้ เรียกว่า “๔A ๒R” มันช่วยขยายรายละเอียด soft power ให้ตรงกับข้อเท็จจริงของหลายกรณี

ภาพที่ ๓ ผังมโนทัศน์ soft power แบบ ๔A ๒R
ที่มา Thanayod Lopattananont. (๒๐๒๑). *The Role of the Confucius Institutes in Contemporary Thai Society*.

๑๒.๙ กระบวนการนำนวัตกรรมไปใช้

๑) ปัญหาเรื่องวิธีการสอน ปัญหาที่มักพบอยู่เสมอ คือ ผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงยึดรูปแบบการสอนแบบบรรยาย โดยมีครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการสอนในรูปแบบอื่น การสอนด้วยวิธีการแบบนี้เป็นการสอนที่ขาด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในชั้นปลาย เพราะนอกจากจะทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายขาดความสนใจแล้ว ยังเป็นการปิดกั้นความคิดและสติปัญญาของผู้เรียนให้อยู่ในขอบเขตจำกัดอีกด้วย

๒) ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาบางวิชาเนื้อหามากและบางวิชามีเนื้อหาเป็นนามธรรมยากแก่การเข้าใจ จึงจำเป็นจะต้องนำเทคนิคการสอนและสื่อมาช่วย

๓) ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตำครุผู้สอนนำไปใช้ในการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหรือใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้

๔) ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน บางเนื้อหาที่มีสื่อการสอนเป็นจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ง่ายขึ้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคิดค้นหาเทคนิควิธีการสอน และผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายได้

๑๒.๙.๒ นำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาโดยการนำสิ่งประดิษฐ์หรือแนวความคิดใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนนั้นเผยแพร่ไปสู่ครู - อาจารย์ท่านอื่นๆ หรือเพื่อเป็นตัวอย่างอีกรูปแบบหนึ่งให้กับครู - อาจารย์ที่สอนในวิชาเดียวกันได้นำแนวความคิดไปปรับปรุงใช้หรือผลิตสื่อการสอนใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

๑๒.๙.๓ นำนวัตกรรมไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการ นวัตกรรมการเรียนรู้นอกจากจะเป็นประโยชน์ในด้านการปรับปรุงและพัฒนางานหรือการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาวิชาชีพอีกด้วย โดยผู้สร้างนวัตกรรมสามารถนำผลจากการนำนวัตกรรมไปใช้เป็นผลงานวิชาการเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ หรือปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

๑๒.๙.๔ จัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสู่การเรียนรู้ที่ผสมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกัน

๑๒.๙.๕ นำนวัตกรรมไปใช้ควบคู่การพัฒนาผู้เรียน

๑๒.๑๐ ผลที่เกิดกับกลุ่มเป้าหมาย

- ๑) ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษามีพัฒนาการจัดการเรียนรู้ **Active Learning**
- ๒) ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ๓) ร้อยละ ๑๐๐ ของนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ **Active Learning** ด้วย เทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมของครูด้วยรูปแบบต่างๆ
- ๔) ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการนิเทศ กำกับ ติดตามและรายงาน

ผล

๑๒.๑๑ บทเรียนที่ได้รับ

- ๑) ครูได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- ๒) นักเรียนมีคุณภาพสูงขึ้น
- ๓) ชุมชนเกิดความพึงพอใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา

๑๒.๑๒ เงื่อนไขความสำเร็จ

- ๑) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องประชุม ชี้แจงให้เป็นระบบ โดยประยุกต์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ๒) ผู้บริหารสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ

- ๓) ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ๔) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองตระหนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

๑๓. ประเภทของนวัตกรรม นวัตกรรมทางการบริหาร

๑๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑๔.๑ นักเรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ ๒๑

๑๔.๒ ครูทุกคนมีนวัตกรรมการเรียนรู้

๑๔.๓ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๑๔.๔ โรงเรียนบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๑๕. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จำนวนเงิน 23,250 บาท

๑๖. นวัตกรรมของครู 9 นวัตกรรม

นวัตกรรมทางการบริหาร 1 นวัตกรรม

๑๗. การประเมินผลโครงการ

รายการประเมิน	วิธีการ	เครื่องมือ	หมายเหตุ
๑. นักเรียนมีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ ๒๑	สังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบที่หลากหลาย รูปแบบ	แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบที่ หลากหลายรูปแบบ	
๒. ครูมีนวัตกรรมในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	สัมภาษณ์ ประเมินชิ้นงาน	แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินชิ้นงาน	
๓. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	แบบตรวจสอบแบบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	
๔. โรงเรียนมีคุณภาพทางการศึกษา	สัมภาษณ์	แบบสัมภาษณ์	